

ПОРОДИЧНО ПРАВО

ЗАШТИТА ОД НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

Оправдано је одређивање мере заштите од насиља у породици и када се према мишљењу стручних установа не може са сигурношћу искључити сексуално злостављање малолетног детета.

Из образложења:

"Према утврђеном чињеничном стању, малолетни Б. рођен је 22.02.2004. године. Тужиља са малолетним Б. живи код својих родитеља у комфорном двособном стану у власништву родитеља. Тужени живи са мајком у двособном стану у власништву његових родитеља. Од престанка заједнице живота странака (14.04.2004. године), виђање сина и оца се одвијало у просторијама Центра за социјални рад, где је дете доводио деда по мајци. По разводу брака, виђање се одвијало на начин ближе описан у нижестеним пресудама. У току лета 2007. године, по виђењу са оцем, дете је, по мишљењу мајке показало неуобичајено понашање. Због тога се мајка обратила Инцест траума центру који су је упутили на Центар за социјални рад. Мишљење је дао и тим вештака Клиничког центра. Мишљење овог тима је да се сексуално злостављање малолетног Б. од стране оца у узрасту од три године не може са сигурношћу искључити али након обављеног вештачења и увида у грубо поремећене односе између родитеља закључује да је већа вероватноћа да се злостављање није догодило. Стручњаци овог тима су указали на немогућност давања закључка са потпуном извесношћу да је дечак био изложен сексуалном злостављању од стране оца, јер је развој дечака психопатолошки неупадљив и код њега се не запажају израженије психичке последице сексуалног злостављања, што не искључује могућност да је сексуалног злостављања од стране оца било. Стручњаци нису били у стању да раздвоје шта се заиста догодило, а шта је резултат дететове маште. Они указују на изразиту сугестибилност деце на узрасту од три до пет година и сматрају да протек времена од евентуалног догађаја до испитивања детета отежава утврђивање чињеница. Није било знакова физичког злостављања.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно је другостепени суд применио материјално право када је усвојио и одредио привремену меру на основу чл.198. став 2. тач.3. Породичног закона, тако што је забранио туженом приближавање малолетном детету, осим у просторијама Центра за социјални рад.

Тачни су ревизијски наводи да је сврха заштитних мера ослобађање од траума и опоравак од задобијених повреда, да оне треба да створе услове у циљу превазилажења настале ситуације и стабилизације међусобних односа. Међутим, по оцени Врховног касационог суда сврха заштитне мере је пре свега спречавање настанка трауме или повреде. Мере заштите морају бити ефикасне и сврсисходне како би могле остварити свој циљ на плану превенције, како посебне тако и опште, а њихов крајњи циљ је заштита породице као основне али и најзначајније заједнице људског друштва, како као целине тако и сваког њеног члана појединачно. У овом случају, супротно ревизијским наводима, минимум сумње постоји. Он се огледа у мишљењу тима вештака Клиничког центра који нису могли са сигурношћу искључити сексуално злостављање малолетног детета од стране оца. Управо то представља основ за одређивање мере заштите. С обзиром да је мера одређена на годину дана, правилна је оцена другостепеног суда да ће то време створити услове за развијање самосвести и способности малолетног детета да уочава догађаје и о њима прича и да се заштити од евентуалног повређивања његове личности и његовог интегритета. Овај период има значење и за туженог у вези схватања озбиљности родитељске улоге у понашању са малолетним дететом. На овај начин, и по оцени Врховног касационог суда, одлука је донета у најбољем интересу детета (чл.266. Породичног закона), коме морају бити подвргнути интереси свих осталих чланова породице.

Осим тога, нису угрожена права туженог као родитеља јер му је омогућено виђање са малолетним дететом у просторијама Центра за социјални рад. При томе се наглашава да је мера ограниченог трајања (годину дана), а да је одлука подложна промени, што значи да се може продужавати све док не престану разлози због којих је одређена (чл.199. Породичног закона) а може и престати пре истека времена, ако престану разлози због којих је одређена."

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев.2857/10 од 09.06.2010. године, утврђена на седници Грађанског одељења 13.09.2010. године)